

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ
ТА СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ**

**СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНІ
АСПЕКТИ РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО
СУСПІЛЬСТВА**

**МАТЕРІАЛИ V ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ,
АСПРАНТІВ, ВИКЛАДАЧІВ ТА СПІВРОБІТНИКІВ**

(Суми, 20-21 квітня 2017 року)

**Суми
2017**

ФОРМУВАННЯ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ В ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Однорал О. А., студ. гр. ПР-31

Назаренко О. В., викладач кафедри ГФ

Основною метою вивчення іноземної мови є формування в учнів комунікативної компетенції. Комунікативна компетенція складається з мовленнєвої, мовної та соціокультурної. Соціокультурна, в свою чергу, поділяється на країнознавчу (знання з історії, географії, економіки, державного устрою та культури країни) та лінгвокраїнознавчу (знання особливостей мовленнєвої та немовленнєвої поведінки носіїв мови в певних ситуаціях спілкування).

Соціокультурна компетенція - це вміння і готовність застосовувати сукупність соціолінгвістичних, соціопсихологічних, країнознавчих та міжкультурних знань для досягнення порозуміння між особами або групами, які є представниками різних соціумів, мовними засобами та в межах соціокультурного контексту однієї із сторін [2, 10 – 11].

Соціокультурна компетенція включає знання, навички та вміння критично орієнтуватися в основних відмінностях, особливостях, перевагах та досягненнях культур країн, мова яких вивчається, висловлювати свою думку щодо нової культури і порівнюваних культур у цілому, розуміти реалії культури, що вивчається, толерантно, з повагою ставитися до інших культур. Соціолінгвістична компетенція розглядається вченим як знання, навички і вміння інтерпретувати та використовувати мовні й мовленнєві одиниці, тексти та ситуації з урахуванням лінгвокраїнознавчих реалій і соціолінгвістичних родових, вікових, професійних, національних та територіальних особливостей тих, хто спілкується [1, 35 –36].

Для того, щоб сформувати таку компетентність в учнів середньої школи, необхідно занурити їх у культуру середовища, де використовується дана іноземна мова, дати їм відчуття відмінності між своєю культурою та іноземною. На базі нового матеріалу необхідно використовувати експериментальну роботу, що включає в себе переживання нового досвіду, порівняння, аналіз та відображення соціокультурних особливостей, співпрацю. Бувають різні види діяльності, які допомагають цього досягти [3, 37].

Вчитель може використовувати рольові ігри, постановки. Перевтілюючись у нову роль учень має змогу побачити світ з нової

точки зору, зрозуміти чому люди іншої культури діють так, а не інакше. Можна ввести соціокультурні особливості народу, мова якого вивчається у повсякденне життя учнів, наприклад, особливе вітання на початку уроку [3, 43].

Необхідно працювати з автентичним матеріалом, художніми текстами, відповідного рівня складності, адже вони є багатим джерелом інформації, яка допоможе у формування соціокультурної компетенції. Будь-яка праця з поезією, літературою, наприклад, читання, написання власних творів, аналіз, чи навіть створення ілюстрацій до текстів зближують дітей з іншомовною культурою [3, 38].

Для засвоєння нової інформації дуже корисним є використання наочностей та аудіоматеріалів, таких як яскраві картинки, фотографії, відео, музика, різноманітні медіа. У сучасному світі невід'ємним є інтернет і його теж можна використовувати для пошуку нової інформації, навіть спілкування з іноземцями для обміну культурними особливостями. Однією з переваг цього методу є те, що це живе спілкування і воно допоможе дітям відчутти, що чужоземна культура – це не щось далеке, а те, з чим можна взаємодіяти просто зараз. Також тут відбувається виховання учнів, адже для засвоєння соціокультурних особливостей іноземного середовища необхідна толерантність, здатність порозуміння і сприйняття вже знайомого навколишнього світу з нової точки зору [3, 45].

Отже, формування соціокультурної компетенції є невід'ємною складовою у навчанні іноземної мови. Володіння мовою передбачає володіння певною картиною світу, а вивчення нової мови лише як системи символів, без соціокультурного компоненту її середовища використання не має сенсу, адже розуміння під час спілкування все одно буде неповним. Для засвоєння дітьми такої інформації необхідні інтерес, толерантність та практичний досвід.

1. Бех П. 3 позицій комунікативної орієнтації // Іноземні мови в навчальних закладах. – 2002. – № 1–2. – С. 34 – 40.
2. Рамкова програма з німецької мови для професійного спілкування для вищих навчальних закладів України / [С. М. Амеліна, Л. С. Аззоліні, Н. Є. Беньямінова та ін.]. – К. : Ленвіт, 2006. – 90 с.
3. Huber J. Developing intercultural competence through education / J. Huber, C. Reynolds., 2014. – (Council of Europe). – (Council of Europe Pestalozzi; № 3).

4. Поляков І. С. Формування соціокультурної компетенції учнів загальноосвітньої школи на старшому етапі / І. С. Поляков; наук. кер. О. В. Назаренко // Перекладацькі інновації : матеріали Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції, Суми, 25-27 листопада 2010 р. / Ред. кол. : С. О. Швачко, І. К. Кобякова та ін. – Суми : СумДУ, 2010. – С. 106-108.

ЕМОЦІЙНІСТЬ ЯК ФУНКЦІЯ ЛІНГВІСТИЧНИХ ОДИНИЦЬ

Орлова К. С., студ. гр. ПР-34

Єрмоленко С. В., ст. викладач кафедри ГФ

У даній роботі було досліджене таке лінгвістичне явище як емоційність. Мета роботи полягала у розумінні значень емоційно-забарвлених компонентів та розмежування більш експресивних лінгвістичних одиниць серед інших менш емоційних часток. Було виявлено, що емоційність може використовуватися як у позитивному так і у негативному аспекті мови. В залежності від того, на якому рівні – рівні слова, речення, словосполучення або тексту використовується це явище, залежить зміст суцільної одиниці перекладу. На рівні слова, ми дослідили те, що необхідно при перекладі відрізнити слова більш емоційно забарвлені аби дотриматись еквівалентності перекладу. В словниковому складі мов представлені синонімічні ряди, які виражають тотожні поняття, але наприклад, одне зі слів не має емоційного значення, наприклад : *Das Pferd* – кінь, *der Gaul* – шкана. Порівнюючи подібні іменники ми дослідили, що одна з одиниць є більш емоційно нейтральною. На цьому прикладі зрозуміло, що необхідність розрізнення емоційних компонентів є суттєвою. При передачі емоційності у словосполученнях були досліджені шляхи створення емоційного значення в змістовній структурі словосполучення. До них відносяться : поєднання іменника з прикметником оціночного характеру, наприклад *wunderbar: Eine wunderbare Leistung!* — *дивовижний усніх!*; а також те, що прикметнику та іменнику притаманне емоційне значення, наприклад: *Verdammer Mist!* — *Чорт забирай!*; Емоційне значення мають словосполучення, які містять в собі образне порівняння з *wie*, наприклад: *Plump wie ein Sack!* — *Незграбний, як ведмідь!* та ін. Після дослідження використання емоційних компонентів на рівні словосполучення виявлена актуальність даного дослідження. Без